

appellatio suspensiva, Scaccia de appellat. quæst. 17. limit. 17. num. 5.

77 Limitatur secundò dicta conclusio, ut non procedat in sententia lata inter duas Ecclesias contendentes de jure decimandi, ut declarat Joan. Andr. & Butrius in d. cap. tua nobis, uterque num. 7. Scaccia de appell. q. 17. limit. 8. num. 3.

Ultimò limitatur, ut non procedat quando collector decimarum excedit modum, quia tunc ab excessu potest appellari, Dec. in c. novit. 34. lim. 10. n. 28. Scaccia ubi proximè n. 4. quia nullus est causus de mundo, in quo propter excessum non admittatur appellatio suspensi-va: latè dicemus in fr. 4. p. c. 3. per tot.

78 Cujus etiam farina est, quod in ultimo loco hujus cap. apposuimus, quod sit dicendum in sententia lata pro solutione stipendi, & salarii famulorum, an ab ea appellanti à condemnato proposita, violentia fiat, nisi deferatur. In quo non vim esse, affirmo, cum hu-jusmodi appellatio non suspendat, quia res dilationem non recipit. Probatur Levit. c. 19. Non morabitur (inquit) opus mercenarii tui apud te usque ad manu: & Deuter. 24. c. Non negabis mercede indigentis, & pauperis fratri tui, sive advena, qui tecum moratur in terra, & intra tuas portas est, sed eadem die reddes ei pecuniam laboris sui ante Solis occasum quia pauper est & ex eo sustentat animam suam; ne clamet contra te ad Dominum, & reputetur tibi ad peccatum. Et probatur Tobiae 4. c. Quicumque tibi aliquid opera-tus fuerit, statim ei mercedem restitues, & merces mer-cenarii tui abud te omnino non remaneat.

79 Ac iesopæ merito dicunt Doctores, quod in cau-sa salariorum proceditur summarie, & sententia in ea late qua condemnatur quis ad solvendum salarium fa-mulis; esse executionem faciendam, nec appellatio-ni ab illa esse à iudice deferendum, ita elegantissime pro-bat Rebuss. in tractatu de sententiis provision. art. 3. g. 7. & idem in tractatu de salariis famulorum gloss. 7. sequitur Azeved, in l. fin. tit. 1. lib. 4. recopilar. n. 38. Flores de Mena in præf. quæst. lib. 1. q. 8. §. 2. n. 23. & ultra eos 80 eidem probat Mandof. in tract. de monitoriis quæst. 59. Paz in præf. 4. part. 1. cap. 1. nu. 56. sequitur Amador Rodrig. tract. de executione cap. 1. art. 3. n. 24. & seqq. & ipse promiscue intelligit in salariis Advocatorum, Procuratorum, & Solicitorum, apud quos multa de materia salarii reperies; facit Magon. decis. Flor. de-cis. 12. minut. num. 11.

81 Quod tamen verum esse censeo non generaliter, sed quando petens mercedem & salarium esset pauper, & non haberet, unde se alat, non aliter; ita pereleganter Rotæ decis. 7. 64. 1. part. diversorum, ubi dicit: Domini, cum præsupposito, quod Josephus esset pauper, non 82 in genere sed eo respectu ut non haberet, unde se ale-ret, dixerunt causam mercedis, de qua agitur; non fuisse appellabilem. &c. iterum sub num. 2. Unde si Josephus tempore petita mercedis erat adeo pauper, ut res non recupereret dilationem; sequitur, ut à decreto facta super taxatione mercedis, non potuerit appellari, sicut nec à sententia lata à causa alimentorum debitorum officio judicis, propter paupertatem, non potest appellari quia res dilationem non recipit l. fin. ff. de appell. recip. ita etiam dicendum est de sententia lata in causa mercedis pauperis; ut non sit appellabilis propter eandem rationem, quia res dilationem non pati-tur, &c. quæ vera est. Cui & huic nostra opinioni vi-detur se inclinare Mena d. num. 13, ubi dicit, quod res-pectu appellacionis admittenda vel non, attendatur personarum qualitas, divitiae, & paupertas, quod ve-rū est, tenet etiam Ruginel. tract. de appell. cap. 5. n. 286. 83 tenet etiam Scaccia eodem tract. c. 17. limit. 8. n. 7. & seqq. tenet Marques. de commis. 1. p. c. 19. n. 27. fol. 216. opti-mè Grat. discept. for. c. 257. a. n. 44. cum seqq.

CAPUT

Pars III.

Cap. III.

349

C A P U T III.

Appellanti à sententia, qua quis condemna-tur ad solutionem pensionis super ejus be-neficio oppositæ; an & quando ob dene-gatam delationem vis fiat.

S U M M A R I U M.

- 1 Pensio reservata pro alimentis & pro vita humana sustentatione non recipit appellationem suspensivam, ubi de exemplis.
- 2 Pensionis processus sive fulminetur executivè, sive summarie tantum, appellatione suspensiva caret.
- 3 Subsidium charitatuum impositum per Episcopum pro alimentis appellationem non admittit.
- 4 Salarii & mercedis executio non suspenditur per appellationem.
- 5 Pensionis ad solutionem condemnatus vigore Bullarum Pontificalium ex causa, puta resignationis, non po-test impedit executionem per appellationem.
- 6 Litera Apostolica ob ejus reverentiam habent executio-nem paratam, que non suspenditur per appellationem.
- 7 Literarum Apostolicarum virtute proceditur executivè contra titulatum, tam ob earum reverentiam, quam ob obligationē Cameralē, que in eis fieri assolet.
- 8 Commissionis appellationis ab executione literarum pen-sionis rescribitur cù clausula (sine prejudicio legiti-mæ executionis) & non cù clausula quæ dicit Gigas.
- 9 Clausula (sine retardatione solutionis pensionis) tunc apponitur, quando committitur appellatio super mul-titate, aut reductione pensionis, & alias.
- 10 Clausula (sine prejudicio literarum Apostolicarum) quando apponatur.
- 11 Commissionis appellationis ab executione virtute camera-lis obligationis, qua clausula rescribatur.
- 12 Ab executione literarum Apostolicarum, instrumenti cameralis, aut rei iudicata appellata presupponit an-ecedens validum, à quo executio dependet, & negat consequens, nempe executionem, & sic nihil agit.
- 13 Clausula (sine prejudicio literarum, &c.) & similes preservant jurisdictionem judicis à quo, nec commis-sio impedit ad ulteriora procedere.
- 14 Clausula (sine prejudicio literarum, &c.) stante, po-test judex a quo titularè cogere ad solutione pensionis.
- 15 Clausula preservativa stante commissarius non potest inhibere judici à quo.
- 16 Clausula preservativa enervat vim & effectum inhibi-tionis.
- 17 Inhibitione censetur expedita sub intellectu illa clausula preservativa prout in commissione, à quo non aliter judex recipit jurisdictionem.
- 18 Inhibitione censetur inesse dicta clausula conditio, quia judex non habet jurisdictionem nisi peracta executio-ne, quia deficiente evanescit inhibitione.
- 19 Ab inhibitione, cui virtualiter inest clausula preser-vativa appellationi emissa est ut legitimè deferendū.
- 20 Clausula preservativa limitans & suspendens jurisdictionem judicis de appellatione cognituri ubi clausula preservativa (sine prejudicio, &c.) tribuit jurisdictionem conditionalem, & operatur ut judex non possit in causa appellationis procedere, nisi soluta prius pensione.
- 21 Clausula preservativa operatur ut non possit in causa principali procedi etiam si verè pensio sit soluta, in actis tamen de solutione non constat.
- 22 Judex debet esse certus de sua jurisdictione.
- 23 Qualitas & natura appellationis multoties valet, & alteratur ex modo procedendi.
- 24 Exceptionem legitimam, puta surreptionis, defectus jurisdictionis, vel ortam ex ventre gratia tacite, ex-

Salgado de Proiect. Reg.

Gg

43 Tunlare

- 43 Titulari etiam habente unam sententiam pro se in commissione super translatione pensionis, rescribitur cum clausula (sine retardatione solutionis pensionis) cum proponent. adit presumptio.
- 44 Lis super reformatione aut nullitas pensionis etiam si pendat coram ordinario absque commissione, vel ea etiam absq; diu clausula preservativa, adhuc talis exceptio non impedit executionem pensionis.
- 45 Etiam si ordinarius hoc casu executorum inhibuit, quia cum sit inferior non potest.
- 46 Clausula (sine retardatione &c.) opponi solet in commissione, super causa reductionis vel nullitatis pensionis ob Pontificis reverentia, & calunias debitorum.
- 47 Clausula preservativa limitat, & suspendit jurisdictionem judicis commissarii.
- 48 Clausula preservativa importat conditionem, ita ut iudex non possit procedere, nisi prius soluta pensione.
- 49 Et etiam inhibitione, cuius potentiam enervat clausula, & subintelligitur conditio commissionei.
- 50 Clausula preservativa si deficit in commissione super nullitate aut reformatione pensionis, exceptio litis pendentis impedit executionem interim, vide n. 41.
- 51 Exceptio nullitatis opposita executioni pensionis debet apparetur notoriè & evidenter, alias non impedit executionem.
- 52 Nullitas qua versatur circa extrinseca gratia pensionis (prout in exemplis que apponuntur) non impedit executionem, sed reservatur iudicio ordinario.
- 53 Exceptio que apponitur executioni pensionis debet constare incontinenti.
- 54 Nullitas qua versatur circa intrinseca gratia, nempe circa surreptionem, vel obreptionem & similia, legitima exceptio est ad impediendam executionem pensionis.
- 55 Exceptio surreptionis, & obreptionis efficit executorem incompetente.
- 56 Litera reservationis de stylo Curia regulantur juxta naturam literarum beneficialium.
- 57 Surreptio annulat gratiam ipso jure, & per consequens dationem executionis, cui nulla attribuitur jurisdictio.
- 58 Nicolai Garcia opinio reprobatur.
- 59 Pensionis reservatio super aliquo beneficio non facta relatione alia, esse jam gravatum, sibi nulla, etiamsi motu proprio fuerit reservata.
- 60 Exceptio, quod in secunda reservatione pensionis non fuit facta mentio de alia pensione ejusdem beneficii, an requirat altiorem indaginem.
- 61 Pensionem si tertius habens super beneficio petat committi causam nullitatis prime pensionis, exigitur cautio quavis allegetur paupertas prioris pensionarii.
- 62 Cautio juxta l. is a quo ff. de rei vend. procedit etiam in beneficialibus.
- 63 Exceptio reductionis pensionis quando provenit ex ventre Bulle conditionaliter, nempe (dummodo tantam partem remaneat, &c.) impedit executionem, etiam si incontinenti non probetur.
- 64 Exceptio que oritur ex ventre instrumenti Camerales, etiam si requirat alteram indaginem, admittitur ad impediendam ejus executionem.
- 65 Pensionis reservatio cum clausula (dummodo remaneant centum pro rectore) & similibus, est conditionalis, de qua prius debet constare.
- 66 Quod procedit sive ordinarie, sive executivè agatur, ibidem.
- 67 Pensionis reservatio conditions aut alias qualitates habens facit ut auditor teneatur assumere partes judicis.
- Et an ordinario sit talis causa in prima instantia remittenda, ibid.
- 68 Pensione Rector gravatus si per decennium non solvere opposita exceptione, & causas non solvendi, & si apparentes allegando, (remissa causa ordinario) non potest executor contra illu executione procedere.
- 69 Pensionis non soluta per longum tempus apposita ex-
- ceptione commissio appellationis non datur cum clausula (sine retardatione solutionis pensionis) cum proponent. adit presumptio.
- 70 Pensionem appositam super duobus beneficiis ab uno possitis, que postmodum ad duos possessores devenient, isti non teneantur in solidū, sed prorata solvere.
- 71 Pensio apposta super duobus beneficiis devenient posita ad duos possessores, non dicitur liquida, sed prius debet executor cognoscere, de rata portionis que tangat unumquodque beneficium.
- Quo casu non retribuitur commissio appellationis cum clausula sine praedictio legitima executionis. ibid.
- 72 Exceptio illa consentientem pensionis caruisse bono jure & beneficii possessione, non impedit executionem contra titulum.
- 73 Pensionarius an teneatur verificare bonum in consentientis reservationi pensionis.
- 74 Pensionis translatarius an teneatur justificare jus & titulum transversentis, remissive.
- 75 Exceptio opposita per citatum, se non possidere beneficium pensione gravatum, legitima est ad impedire illius executionem.
- 77 Citatum esse possessorem beneficii pensione gravati, & fructus percepisse, vel per eum stare, quominus percipiat, quis tenetur verificare.
- 77 Pensionis extincta per professionem pensionarii non impedit executionem, nec retardat solutionem, quia requirit altiorem indaginem.
- Et an talis exceptio debeat prius discuti in iudicio ordinario, ibid.
- 78 Pensionis, extincta per matrimonium subsecutum non impedit executionem literarum.
- 79 Pensionarius si post professionem aut matrimonium permanxit, in qua possesse exigendi pensionem, vel ostendit dispersionem etiam intricatam, & non claram, non suspendit executio, ut dictum est, alias autem exceptio extinctionis pensionis executionem impedit, cum sit relevans probata intra brevem terminum.
- 80 Exceptio que requirat altiorem indaginem, reliquit arbitrio iudicis regulato ex dictis hoc cap.
- 81 Pensionis solutionem quales exceptiones impedian, remissive.
- 82 Subexecutor vigore clausula (ceterū) an queat procedere executive contra bona debentis pensione, & an sit excedere dicatur, ut appellationi locus sit contra Flor. de Mena, & Camilius Plantum defendit Auctor.
- 83 Subexecutor cum clausula (ceterū) debet esse in dignitate constitutus, cum sit mixtus non merus.
- 84 A declaratoria incursu censurarum, contentarum in Bulla pensionis appellari an licet quoad utrumque effectum.
- 85 Commissio appellationis super declaratoria censurarum latarum pro executione literarum Apostolic, rescribitur cum clausula (parito brevi) ne suspendatur executio.
- 86 Declaratoria incidentis in iudicio executive, ejus natura vestitur propria emissa.
- 87 Pensionis redditio potest peti coram ordinario, si fructus Parochialis post reservationem venerint in diminutionem, absque speciali commissione Pape.
- 88 Pensionis reformatio a principio excessiva non potest coram ordinario tractari, nec legato, nisi ex speciali rescripto Pape.
- 89 Exceptiones plures aliae quando possunt opponi executioni pensionis, & de effectibus quasi possessionis pensionem exigendi, & quibus clausulis in ejus causa appellationis rescribatur, & de aliis pluribus in causa judiciali in materia pensionis, qui sint videndi.

HA N C liber brevibus difficultatem absolvare, cum duplicitis casu suppositione. Et primus; quando pensio fuit assignata, pro alimentis Clerico, aut pro servitio temporali,

ut

ut puta pro pulsandis campani, aperiendis foribus, aliove pro quolibet simili temporali officio, & hoc casu appellationi à sententia lata super hujusmodi pensione interpositæ minimè esse deferendum, justè putant Hieron. Gigas in tract. de pension. quest. 95. num. 3. & 4. ubi dicit, quando pensio reservatur pro alimentis, & pro vita humana sustentatione quoquomodo in eis processus fulminetur, sive executivè, sive summarie tantum, appellatio non admittetur, quemadmodum nec causa alimentorum, ex l. fin. ff. de appell. recipiend. de quo & nos exactè supra cap. 1. & sequuntur Gigantem idem tenet Scaccia de appell. q. 17. limit. 7. num. 5. Ruginellus tract. de appellat. §. 2. cap. 3. nu. 277. quam doct. Eritnam & ex eo etiam probat, quia in charitativo subsidio imposto per Episcopum pro alimentorum necessitate appellatio nequeat admitti, ut determinat Belenci in tract. de charitat. subfd. qu. 55. eodem etiam motivo Gigantem sequitur Petrus Surdus in tract. de alimentis tit. 8. privileg. 60. num. 9. quod & valet ex eo comprobari, siquidem appellatio non suspendit exactionem

4 salary & mercedis, quia res delationem non patitur, sed celerem executionem desiderat, ut per Rebuffum, Azeved. & Flores de Mena dixi supra hac p. 3. cap. 2. nu. 78. usque ad fin.

5 Quando autem pensio alicui reservata fuit eo quod beneficium resignavit, seu litigando cessit iuri litus, & causa, super qua litera Papales fuerunt expeditæ, & tunc pariter nec à sententia lata super eis per executorum pro solvenda pensione appellatio emissa à possidente condemnato, minimè admittenda est, nec in delegata delatione violentia commititur, cum careat suspensivo, probant Hieron. Gigas ubi supra, dicta quest. 95. num. 5. num. 570. & per Rebuff. in tract. de sententi. provision. in prefatione nu. 125. Scaccia de appellat. q. 17. limit. 7. sub n. 5.

6 Tum ob reverentiam Apostolicarum literarum, quæ cum habeant executionem paratam, non datur regulariter appellatio suspensiva: imò humiliter & reverenter illis per executorum pendulum in eisdem literis nominatum, l. 1. ff. de confitit. Princip. si quando de rescript. l. 5. tit. 18. p. 3. Mohedan. decis. 3. ante fin. vers. quia tunc propter autoritatem literarum debent exequi, de renuntiatione Staphileus de literis gratia §. ad predicta facit n. 14. Marques. nn. 39. Rebuff. in praxi de reformatione & declaratione nova, sub illis verbis, ipsi vel duo, in vers. postea dicuntur. Hieron. Gonzal. in regula de mens. gloss. 9. in annot. n. 220. & novissim dixit Rota pluries, ut per Marescot. lib. 1. var. resol. c. 21. à n. 1. & post alios Marescot. ipse l. 1. d. c. 21. num. fin. & utroque loco plures adducit Rotæ decisiones.

7 Et magis in specie facit, quoniam in exactione pensionis virtute literarum proceditur executivè adversus titulatum tam ob eum reverentiam, quam ob obligationem cameralem qua fieri alloget (ut aliud agens) dicit Rota in una Lucen. sacram. pensionis 15. Febr. 1593. coram Seraphino, & in alia Aretina pensionis 26. Junii 1600. coram Milino, quas in aliud propositum adducit Nicol. Garc. de benef. 1. p. 6. c. 5. num. 4. 5. 6. & seq. Mohedan. d. decis. 3. 31. Guidobonus decis. 1. 45. & decis. 1. 41. Flores de Mena in tract. qq. q. 12. à nu. 24. Hieron. Gigas, de pension. quest. 95. num. 5. ab executione appellari non posse quoad suspensum effectum, notum est ex l. ab executione, C. quorum appellat, non recip. l. ab executore, ff. de appellat.

Et in tantum hoc verum est, quod appellatio à decreto, seu sententia probata, vigore harum literarum interposita, suspensione careat, quoniam non solet concedi commissio appellationis hujusmodi absque clausula (sine praedictio legitimæ executionis) secundum Vestrum in praxi l. 3. c. ult. num. 3. optimè Marescot. variar. resol. l. 1. c. 19. num. fin. Garc. de benef. d. c. 5. n. 571. ubi ad vertit quod prædictam clausulam signatu-

ra apponere consuevit, non autem alia, quam ponit 9 Gigas de pension. ubi supra n. 4. & Marques. de commiss. c. 42. nu. 32. scilicet (sine retardatione solutionis pensionis) quæ tunc apponitur, quando committitur appellatio super reductione, aut nullitate pensionis, vel etiam quando causa nullitatis, & reductionis committitur cum appellatione à sententia super executione pensionis, saltim implicitè, virtute clausula (cum annexis & connexis, totoque negotio principali) quia tunc commissio utraque clausula signari solet, & obtinet quod Gigas & Marques. dicunt idem advertit Marescot. ubi proxime d. num. fin.

Et pariter videre solemus; quod quando appellatur¹⁰ à decreto, seu sententia vigore literarum Apostolicarum prolatæ, communiter in commissione appellationis solet apponiri clausula (sine praedictio executionis literarum Apostolicarum, &c.) prout accidit, quando appellatur ab executione facta vigore publici instrumenti cameralis, ut guarentigii, docet Geminianus in conf. 99. incipit super primo, nu. 2. & 3. Gallicius in tract. de Camerali oblig. 3. p. in cap. de questionibus variis, post processum incidentibus nu. 3. & 10. cum tribus seqq. Marques. de comm. 1. part. cap. 1. 6. nu. 34. Hieron. Gonzal. in regul. de mens. gloss. 4. in annot. à n. 221. Et ratio est, quoniam taliter appellans ab executione facta vigore literarum Apostolicarum, aut instrumentorum cameralium, seu guarentigiorum, aut rei judicatae, presupponit antecedens validum, à quo excurio dependet, & negat consequens scilicet illorum executionem, & sic nihil agit, ut dicit Geminia in d. conf. 99. n. 3. allegans ad hoc Joannem Monachum, & eandem rationem ceteri citati reddunt.

Et prædictæ clausulae hujus sunt naturæ, ut præser.¹³ vet jurisdictioem judicis à quo imò operatur, quod commissio appellationis à dicta executionis sententia non suspendat, nec impedit, quin iudex à quo suam sententiam debita executioni tradat, & ut ad ulteriora queat procedere Paleotus dec. 58. l. 1. qua est 3. p. diversorum lib. 3. decis. 412. Marques. de commiss. 2. part. c. 5. num. 11. & 19. qua extante, potest iudex à quo cogere¹⁴ titularem ad solutionem pensionis, ut post Lancelot. de attent. post inhibitionem c. 26. num. 23. Rota decis. 641. n. 10. & 11. p. 1. divers. Cæsar. de Graff. decis. 3. in fin. de re jud. Marescot. variar. resol. lib. 1. cap. 2. num. 1. qui testatur, ita fuisse resolutum in una Taraconen. villa de Reus 8. Februarii 1593. coram Card. Seraphin & in alia Spoletanæ responsionis 5. Julii 1599. coram Corduba. nec inhibitio à iudice commissario, de causa appellationis cognoscente, emanata afficit iudici à quo, ut probant Cæsar. de Graff. decis. 3. num. 4. de sententia & re jud. Hieron. Gonz. ubi supra n. 224. & Garcia n. 573. nam illa clausula enervat vim, & effectum inhibitionis, imò inhibitio censemur facta subintellecta de conditione, prout in commissione, à quo non aliter recipit¹⁶ jurisdictioem. Mandof. de inhibition. quest. 30. & 82. 17 Lancelot. Robert. de attent. 2. part. cap. 20. ampliat. 11. num. 28. Cæsar. de Graff. decis. 3. num. 4. Nicol. Garcia ubi supra 6. part. cap. 3. num. 140. quia inhibitioni dicta conditio ineffe videtur (licet contrarium tenerit Marescot. variar. resol. lib. 1. d. cap. 20. num. 2. quoniam si¹⁸ judex cui committitur causa, non habet jurisdictioem nisi executione parafacta, ergo non poterit inhibere, ea deficiente, nec impedit iudicem à quo, ut exequatur.

Ac propterea & ab hujusmodi inhibitione appella-¹⁹ tioni interposita est tanquam licet à iudice deferendum, ex supradictis, & quia prædictæ clausulae limitant, & suspendunt jurisdictioem, quæ detur iudici commissione de appellatione cognituro, Cæsar. de Graff. decis. 101. num. 1. imò talis clausula tribuit jurisdictio-²⁰ nem conditionalem, & operatur, quod iudex non possit validè procedere in negotio principali, nisi soluta Salgado de Protect. Reg.